

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดสังคมนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาท
ผู้วิจัย : พระมหาดวงเด่น จิตญาโณ (ตุนิน)
ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ปรัชญา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
: พระมหาดนัยพัชร กุมภีรปัญญา, ดร.
ป.ธ. ๖, พธ.บ., พธ.ม.(ปรัชญา), Ph.D.(Phil.)
: ศ.ดร.สมภาร พรมทา
ป.ธ. ๘, พธ.บ., อ.ม.(ปรัชญา), อ.ค.(ปรัชญา)
วันสำเร็จการศึกษา : ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

ในการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดสังคมนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาท ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาแนวคิดสังคมนิยมของคาร์ล มาร์กซ์ (๒) เพื่อศึกษาแนวคิดสังคมนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาท และ (๓) เพื่อวิเคราะห์แนวคิดสังคมนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาทภายใต้กรอบแนวคิดของคาร์ล มาร์กซ์ ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร

จากการศึกษาวิจัยพบว่า แนวคิดสังคมนิยมของคาร์ล มาร์กซ์ มีความเชื่อว่าสังคมนิยมประวัติศาสตร์ได้ทำการต่อสู้ขัดแย้งกันระหว่างชนชั้นมาโดยตลอด จากสังคมนิยมบรรพกาล สังคมทาส สังคมศักดินา สังคมทุนนิยมและจนถึงสังคมนิยม ความขัดแย้งดังกล่าวเกิดจากความต้องการที่จะครอบครองวัตถุดิบไว้เป็นกรรมสิทธิ์ส่วนตัว คาร์ล มาร์กซ์ จึงเสนอให้รัฐกรรมาชีพทำการปฏิวัติด้วยความรุนแรงเด็ดขาด เพื่อทำการยกเลิกระบบชนชั้น ระบบกรรมสิทธิ์ และทำการบังคับหรือควบคุมโครงสร้างปัจจัยการผลิตให้ตกเป็นของสังคมนิยมส่วนรวม เพราะสังคมนิยมมีความสำคัญมากกว่าปัจเจกบุคคล และความยุติธรรมหรือความเสมอภาคเท่าเทียมย่อมตั้งอยู่บนพื้นฐานของการผลิตและการแบ่งปัน ดังนั้น เมื่อทุกคนเป็นผู้ใช้แรงงานก็ย่อมมีสิทธิ์ที่จะได้รับค่าตอบแทนตามความสามารถ เมื่อใดที่วัตถุดิบผลิตมีมากเพียงพอที่ทุกคนจะมีโอกาสได้รับตามความต้องการ เมื่อนั้นสังคมนิยมก็จะก้าวเข้าสู่สังคมนิยมวิวัฒน์ที่ปราศจากรัฐและชนชั้น คงเหลือแต่โครงสร้างของระบบการบริหารจัดการ

แนวคิดสังคมนิยมของพระพุทธเจ้าเกิดจากการปฏิเสธระบบวรรณะ ซึ่งเป็นคู่ขัดแย้งหรือตรงข้ามกัน ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชนชั้นนำที่ครอบครองปัจจัยการผลิต คือ กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ และกลุ่มชนชั้นต่ำที่ปราศจากปัจจัยการผลิต คือ ศูทร สภาพของสังคมเกิดความไม่เสมอภาคเท่าเทียมกันทั้งในด้านการเมือง การศึกษาและเศรษฐกิจ พระองค์จึงทรงสร้างสังคมสงฆ์ให้เป็นสังคมแห่งทางเลือกและการปลดปล่อยด้วยพุทธวิธี คือ การอุปสมบท ระบบพรรษา ระบบอุปัชฌาย์อาจารย์ ระบบทรัพย์สินของสงฆ์ส่วนกลาง สงฆ์จะต้องให้ความสำคัญ เคารพและยำเกรงในความเป็นสังคมสงฆ์ และจะต้องยึดถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันหมด คือ พระธรรมวินัย

สังคมสงฆ์ได้กลายเป็นสังคมนิยมที่มีแนวคิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน กล่าวคือ พระพุทธเจ้าทรงใช้สันติวิธีที่จะไม่เข้าไปทำลายสังคมเก่า ทรงใช้เผด็จการโดยธรรมเพื่อให้เกิดความศรัทธาเชื่อมั่นและการยินยอมที่จะปฏิบัติตามโดยสมัครใจ ในขณะที่สังคมเก่ายังคงเป็นสังคมศักดินาแบบเข้มข้น สังคมสงฆ์กลับยกเลิกระบบชนชั้นวรรณะและยกเลิกกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนตัว และก้าวเข้าสู่ความเป็นสังคมรวมหมู่ที่มีธรรมเนียมปฏิบัติเหมือนกันหมด ไม่ว่าจะเป็นการใช้ปัจจัย ๔ เท่าที่จำเป็น การไม่สะสมส่วนเกิน การมุ่งเสียสละเพื่อสร้างประโยชน์สุขต่อสังคมส่วนรวม สังคมสงฆ์ได้กลายเป็นสังคมที่สงฆ์ทุกรูปมีสิทธิ์ มีโอกาส มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ทั้งในด้านวัตถุและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้สังคมสงฆ์ยังมีความเป็นอิสระในการปกครองดูแลกันเอง ภายใต้ระบบหรือรูปแบบการบริหารจัดการที่ถูกกำหนดไว้แล้วตามเงื่อนไขแห่งพระธรรมวินัย สังคมสงฆ์จึงเป็นสังคมที่ปราศจากชนชั้น ปราศจากผู้นำปกครองในเชิงปัจเจกชน แต่เป็นสังคมที่ดำรงอยู่ได้โดยอาศัยความเป็นสังคมหนึ่งเดียว

Dissertation Title : A Critical Study Of The Socialist Thoughts
In Theravada Buddhist Philosophy

Researcher : Phramaha Duangden Thitayarno (Tunin)

Degree : Doctor of Philosophy (Philosophy)

Dissertation Supervisory Committee

: Phramaha Danaiphat Compeerapanyo (Yuniram)

Pali VI, B.A., M.A.(Phil), Ph.D.(Phil)

: Prof. Dr.Somparn Promta

Pali VIII, B.A., M.A.(Phil.), Ph.D.(Phil.)

Date of Graduation : 17 March 2014

Abstract

In the critical study of the social thoughts in theravada Buddhist philosophy, the researcher set out the 3 objectives of the study, namely : (1) to study Karl Marx's social concept, (2) to study the social concept in Theravada Buddhist philosophy, and (3) to analyze the social concept in Theravada Buddhist philosophy under social concept of Karl Marx which are the document research.

From studying, it is found that Karl Marx's socialist concept is of the belief that the historied societies have fought and clashed between the classes of people all the time, from historied the primitive society, the slave society, the feudal society, the capital society and the socialism. Such the conflicts arose from the desire to occupy the produced objects as a private ownership. Karl Marx, thus, proposed the state of the working class to revolutionize by violence to cancel the classes systems, the proprietary systems and to force or control the factor of production structure to be of the public of society. The society is, thus, more important than the individuality and the justice or the equality is located on the basis of the production and the sharing. So, when everyone is a worker, everyone would be of the right to receive remuneration according to one's own ability, when the output is enough, everyone will have a chance to receive it on one's demand.

When the society was to step into communist society free from state and classes, the society structure will maintain the management system.

The Buddha's socialist concept was caused from the rejection of the caste system which is a conflicting or opposing part of two groups :- the elite groups occupying the factor of production which are :- the Ksatriyas, the Brahmins and the Vaisyas and the low caste people who are without the factors of production : the Sudras. The conditions of societies were of the inequality in the politics, education and economy. Thus, the Buddha built up the monk society to be a social choice and to liberate with his way :- the ordination, the Buddhist lent, the system preceptor or teacher, and the centralized ecclesiastical property system. The monks give the importance to the respect to and the fear for the monk society and must abide to follow the same standard rules which are the disciplines.

The monk society has become a socialist society with some unique identity :The Buddha used the peace one methods which do not destroy the old societies and used the doctrinal dictatorship to cause the faith to arise and agree to follow voluntarily. While the old society still is the intensified feudal society, the monk society abolished the caste system and the private property system, and stepped to a group society which is of the all the same mannerisms or tradition : whether it is the using of the four necessary factors, the non-collection surplus, or the aiming to create benefits for the public society. The monk societies have become the ones which all monks have the rights, the chances, the authority and the responsibilities equally in both the object and the dignity of the humanity. In addition, the monks' societies are also of the have independence to govern themselves under the system or the styles of management already defined by the condition of the doctrines disciplines. Thus, the Sangha society is the one without the classes of the people and the individual leader of administration, but it is the one which can maintain with the help of being a single society.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เขียนขึ้นด้วยความลำบากใจ เพราะเป็นวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาไม่ส่งเสริมหรือสอดคล้องกับสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศไทย จึงทำให้ถูกตำหนิว่ากล่าวและคัดค้านจากหลายฝ่าย ดังนั้น วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะไม่สำเร็จไม่ได้เลย ถ้าหากไม่ได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ การชี้แนะ การช่วยเหลือและการอุปถัมภ์สนับสนุนจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณและขอเจริญพรขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาดนัยพัชร คมภิทรปญฺโญ, ดร. และขอเจริญพรขอบคุณ ศ.ดร.สมภาร พรมทา ผู้เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านทั้งสองได้แบกรับภาระและเสียสละเวลาเป็นอย่างมากในการให้คำปรึกษา ชี้แนะและแก้ไขตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระราชวรเมธี,ดร. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ซึ่งท่านได้เมตตามาเป็นประธานสอบป้องกันวิทยานิพนธ์เล่มนี้, พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร. กณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้เปิดโอกาสให้ชาวปรัชญาได้มีพื้นที่ของการแสดงออก และขอขอบคุณคณาจารย์เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นพระครูใบฎีกาสนั่น ทยรุกโข, ดร.ศศิวรรณ กำลังสินเสริม, คุณสังวร อ่อนสนิท, คุณอุดม จันทิมาตลอดจนถึงเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยอีกหลายท่านที่ไม่ได้เอ่ยนาม ซึ่งได้ให้คำปรึกษาคำแนะนำ การตรวจทานรูปเล่ม และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ขอกราบขอบพระคุณและขอเจริญพรขอบคุณ พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร. ผู้เป็นประธานสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์, พระมหาพรชัย สิริวโร, ดร., ดร.ไข่มุก เหล่าพิพัฒนา ผู้เป็นประธานสอบสารนิพนธ์, พระมหาภุชยะ ตรุโณ ผศ.ดร. ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ “มโนทัศน์เรื่องธาตุในพุทธปรัชญาเถรวาท”, ดร.วีรชาติ นิมอนงค์ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ “แนวคิดปรัชญาการเมืองของคาร์ล มาร์กซ์”, รศ.สุเชาว์ พลอยชุม ผู้ให้คำแนะนำในงาน Public Hearing และยังเป็นกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์เล่มนี้อีกด้วย, และ รศ.ดร.ประเวศ อินทองปาน ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ “แนวคิดปรัชญาการเมืองของจางฉี” ซึ่งทั้งหมดทำให้ข้าพเจ้าได้เกิดองค์ความรู้และมีประสบการณ์มากขึ้นในการศึกษาและการเขียนงานวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณและขอเจริญพรขอบคุณ คณะอาจารย์ผู้ทำการสอนหรือบรรยายรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา กล่าวคือ พระศรีคัมภีรญาณ, รศ.ดร. ผู้บรรยาย

รายวิชา “ศึกษาเฉพาะเรื่องในปรัชญาตะวันออก” และ “ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงทางปรัชญา”, พระราชสิทธิธรมิณี วิ.,ดร. ผู้บรรยายรายวิชา “วิปัสสนากรรมฐาน”, ดร.ธนุดา ทองอ่อน, พ.ต.อ.ดร.พัลลภ แห้วมหล้า, ดร.วีระพันธ์ พันธุ์วิไล ผู้บรรยายรายวิชา “ปรากฏการณ์วิทยาและอรรถกถาภิธาน”, ผศ.ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ ผู้บรรยายรายวิชา “งานนิพนธ์ภาษาบาลีและสันสกฤตเพื่อการวิจัย”, และ รศ.ดร. วรยุทธ ศรีวรกุล ผู้บรรยายรายวิชา “ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยเชิงปรัชญา” โดยทุกท่านได้เสียสละทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจด้วยความเหน็ดเหนื่อย เพื่อการอบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ข้าพเจ้า

ขอกราบขอบพระคุณและขอเจริญพรขอบคุณ พระราชสุตถกวี เจ้าอาวาสฯ พระครูบวรวิหารการ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสฯ และคณะสงฆ์ พร้อมด้วยอุบาสกอุบาสิกา วัดมหารณพาราม ซึ่งได้ให้ที่พักอาศัยและซบเลี้ยงจนเติบโตใหญ่ ให้ความเมตตา ให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ข้าพเจ้ามาโดยตลอด และยังคงห่วงใยติดตามซักถามอยู่เสมอ ขอกราบขอบคุณมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่ได้ให้การศึกษาอบรมสั่งสอน ให้อาหารให้ที่พักอาศัย และให้ยานพาหนะในการเดินทางที่สะดวกสบาย ซึ่งไม่มีสถานที่ใดในโลกนี้อีกแล้วที่จะให้เปล่าได้มากมายถึงเพียงนี้

ขอนุโมทนาขอบคุณผู้มีอุปการคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งได้ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ ให้การสนับสนุน ให้ทุนการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นคุณญาติตา ตั้งวิชิตฤกษ์ คุณสมศักดิ์ ศรีรัตนประภาส คุณฉวีวรรณ วัจนละฐิติ คุณสุภารัตน์ เอกวานิช คุณมยุรี ตรงต่อศักดิ์ คุณวรรัตน์-คุณเฉลิมศักดิ์ บุญเกิด คุณสมถวิล ชาแสน และอีกหลายท่านที่ไม่ได้เอ่ยนาม ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจ และจะขอทดแทนพระคุณ พร้อมทั้งขอระลึกจดจำไว้ในใจตลอดไป

อานิสงส์แห่งคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ข้าพเจ้าขอมอบเป็นเกียรติเพื่อตอบแทนหรือบูชาคุณแก่ผู้มีอุปการคุณทุกท่าน ญาติมิตร คณาจารย์ และนักวิชาการผู้เป็นเจ้าของผลงาน เพราะถ้าไม่ได้อาศัยท่านเหล่านี้ก็คงจะไม่มีวันนี้อย่างแน่นอน ส่วนข้อบกพร่องหรือผิดพลาดใด ๆ ข้าพเจ้าขอน้อมรับคำติชมและขออภัยมา ณ โอกาสนี้ ขออำนาจพรให้ทุกท่านจงมีแต่ความสุขและความเจริญรุ่งเรืองตลอดไป

พระมหาดวงเด่น จิตญาโณ (ตุนิน)

๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(ค)
กิตติกรรมประกาศ	(จ)
สารบัญ	(ช)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(ฎ)

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓	ขอบเขตและวิธีการวิจัย	๒
๑.๔	ปัญหาที่ต้องการทราบ	๒
๑.๕	นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖	บททวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
๑.๗	วิธีดำเนินการวิจัย	๑๓
๑.๘	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๔

บทที่ ๒ แนวคิดสังคมนิยมของคาร์ล มาร์กซ์

๒.๑	พัฒนาการแนวคิดทฤษฎีสังคมนิยมประวัติศาสตร์	๑๕
๒.๒	พัฒนาการแห่งความคิดทางการเมืองของคาร์ล มาร์กซ์	๑๖
๒.๒.๑	อิทธิพลของปรัชญาจิตนิยม วัตถุนิยม และสังคมนิยม	๑๖
๒.๒.๒	ปรัชญาจิตนิยมของเฮเกล (Hegel)	๑๗
๒.๒.๓	ปรัชญาวัตถุนิยมของฟอยเออร์บัค	๑๘
๒.๒.๔	กลุ่มแนวคิดสังคมนิยม	๑๙
๒.๓	วัตถุนิยมวิภาษวิธีสู่สังคมนิยม	๒๑

๒.๔	มูลเหตุปัญหของความขัดแย้ง	๒๔
๒.๕	รัฐในมุมมองของคาร์ล มาร์กซ์	๒๖
๒.๖	ระบบทุนนิยม	๒๘
๒.๖.๑	มูลค่าส่วนเกิน	๒๙
๒.๖.๒	วัตถุเป็นที่มาของความขัดแย้ง	๓๑
๒.๖.๓	ความเลวร้ายของระบบทุนนิยม	๓๓
๒.๗	การครอบงำความคิดและความเชื่อ	๓๖
๒.๗.๑	ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๓๖
๒.๗.๒	สังคมนิยมกับศาสนา	๓๘
๒.๘	แนวคิดทฤษฎีสังคมนิยม	๔๐
๒.๘.๑	ลักษณะของแนวคิดสังคมนิยม	๔๐
๒.๘.๒	การปฏิวัติ	๔๒
๒.๘.๓	วิธีการปฏิวัติ	๔๒
๒.๘.๔	อำนาจเผด็จการเพื่อมวลชน	๔๓
๒.๘.๕	ทรัพย์สินส่วนตัว	๔๖
๒.๘.๖	การแบ่งปันผลผลิต	๔๙
๒.๙	สิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมและความเสมอภาค	๕๐
๒.๙.๑	แนวคิดสิทธิเสรีภาพ	๕๑
๒.๙.๒	แนวคิดความยุติธรรม	๕๒
๒.๙.๓	ความเสมอภาคเท่าเทียม	๕๓
๒.๑๐	รัฐสังคมนิยม	๕๔
๒.๑๑	สรุปแนวคิดสังคมนิยมของคาร์ล มาร์กซ์	๕๖

บทที่ ๓ แนวคิดสังคมนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาท

๓.๑	พัฒนาการความคิดของสังคมและการเมืองในสมัยพุทธกาล	๕๙
๓.๒	สังคมและการเมืองอินเดียภายใต้อิทธิพลของกัมภีร์พระเวท	๖๒
๓.๒.๑	การบูชาัญญ	๖๒
๓.๒.๒	ระบบวรรณะ	๖๔

๓.๒.๓	อิทธิพลของวรรณะกษัตริย์	๖๖
๓.๒.๔	อิทธิพลของวรรณะพราหมณ์	๖๕
๓.๒.๕	อิทธิพลของวรรณะแพศย์	๗๐
๓.๒.๖	อิทธิพลของวรรณะศูทร	๗๑
๓.๓	การปฏิเสธสังคมเก่า คือ จุดเริ่มต้นของสังคมนิยม	๗๒
๓.๔	การปฏิเสธพระเจ้าผู้สร้างและคัมภีร์พระเวท	๗๕
๓.๕	การเกิดขึ้นของสังคมพุทธบริษัท	๘๐
๓.๕.๑	ลักษณะสังคมและการเมืองของพุทธบริษัท	๘๑
๓.๕.๒	โลกทัศน์สังคมและการเมืองแบบใหม่	๘๒
๓.๕.๓	สังคมและการเมืองแห่งธรรม	๘๓
๓.๕.๔	ระบบสังคมและการเมืองพุทธบริษัท	๘๕
๓.๖	ระบบสังคมและการเมืองสงฆ์	๘๗
๓.๖.๑	พัฒนาการระบบสังคมและการเมืองสงฆ์	๘๘
๓.๖.๒	การจัดตั้งระบบสังคมสงฆ์	๘๘
๓.๖.๓	การบัญญัติพระวินัย	๘๙
๓.๖.๔	การอุปสมบท	๙๒
๓.๖.๕	ระบบการปกครองของสังคมสงฆ์	๙๓
๓.๖.๖	ตำแหน่งอำนาจหน้าที่ในสังคมสงฆ์	๙๔
๓.๖.๗	ระบบควบคุมและการลงโทษของสงฆ์	๙๖
๓.๖.๘	วิธีการระงับอธิกรณ์	๙๘
๓.๗	สังคมสงฆ์สังคมอุดมคติ	๙๙
๓.๗.๑	ความเสมอภาคทางด้านจิตใจ	๙๙
๓.๗.๒	ความเสมอภาคทางด้านวัตถุ	๑๐๒
๓.๘	ทรัพย์สินของสงฆ์	๑๐๕
๓.๘.๑	วิธีการแบ่งปันทรัพย์สินของสงฆ์	๑๐๖
๓.๘.๒	หลักความต้องการและความจำเป็น	๑๐๘
๓.๙	จิตสำนึกมุ่งประโยชน์เพื่อส่วนรวม	๑๑๐

๓.๑๐ สังคมไร้รัฐ	๑๑๑
๓.๑๑ สรุปแนวคิดสังคมนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาท	๑๑๒

บทที่ ๔ วิเคราะห์แนวคิดสังคมนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาทภายใต้กรอบแนวคิดของ คาร์ล มาร์กซ์

๔.๑ พัฒนาการของสังคมประวัติศาสตร์	๑๑๖
๔.๒ รากเหง้าปัญหาความขัดแย้ง คือ วัตถุผลผลิต	๑๒๑
๔.๓ ระบบชนชั้นวรรณะ	๑๒๓
๔.๓.๑ ความจริงแท้ของระบบชนชั้นวรรณะ	๑๒๔
๔.๓.๒ ชนชั้นเป็นที่มาของความขัดแย้ง	๑๒๕
๔.๔ การปฏิวัติสังคมด้วยสันติวิธี	๑๓๒
๔.๕ การต่อสู้เพื่อสังคมอุดมปัญญา	๑๓๓
๔.๖ หนึ่งสังคมสองระบบ	๑๓๖
๔.๗ การเปลี่ยนผ่านของสังคมสงฆ์สู่กรอบแนวคิดสังคมนิยม	๑๔๔
๔.๗.๑ รูปแบบสังคมนิยมของสังคมสงฆ์	๑๔๗
๔.๗.๑.๑ ระบบอำนาจการปกครอง	๑๔๗
๔.๗.๑.๒ สิทธิเสรีภาพ	๑๕๐
๔.๗.๑.๓ ความเสมอภาคเท่าเทียม	๑๕๑
๔.๗.๑.๔ การจัดสรรแบ่งปันทรัพย์สินของสงฆ์	๑๕๔
๔.๗.๑.๕ จิตวิญญาณเพื่อสังคมส่วนรวม	๑๕๖
๔.๗.๑.๖ สังคมไร้รัฐ	๑๕๕
๔.๘ วิพากษ์ความเหมือนที่แตกต่าง	๑๖๑
๔.๙ แนวคิดเชิงบูรณาการณ	๑๖๖
๔.๑๐ ภาวะความขัดแย้งในสังคมสงฆ์	๑๖๘
๔.๑๑ สรุปวิเคราะห์แนวคิดสังคมนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาท	๑๗๐

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๑๓๒

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๑๓๓

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

๑๓๓

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

๑๓๔

บรรณานุกรม

๑๔๐

ประวัติผู้วิจัย

๑๔๑

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ก. คำอธิบายคำย่อเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์นี้ใช้การอ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๕ โดยระบุชื่อย่อคัมภีร์ เล่ม/ข้อ/หน้าตามลำดับ เช่น ที.ส. (ไทย) ๕/๒๗๖/๕๗. หมายถึง ทีฆนิกาย สีสันขวรรค ภาษาไทย เล่มที่ ๕ ข้อที่ ๒๗๖ หน้า ๕๗.

พระวินัยปิฎก

วิ.มหา.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.ภิกขุณี.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	ภิกขุณีวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.ม.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.จ.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	จุฬวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.ป.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	ปริวารวรรค	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ส.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปัณณาสก์	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปัณณาสก์	(ภาษาไทย)
ม.อุ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	อุปรปัณณาสก์	(ภาษาไทย)
ส.ส.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
ส.นิ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	นิทานวรรค	(ภาษาไทย)
อง.ทุก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	ทุกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.จตุก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)

อง.ปญจก. (ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.สตตก. (ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	สัตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.อญฺฐก. (ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	อญฺฐกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.นวก. (ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	นวกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทสก. (ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.เอกาทสก. (ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	เอกาทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
จุ.จู. (ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	จูฬนที	(ภาษาไทย)
จุ.อิติ. (ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อิติวุตตกะ	(ภาษาไทย)
จุ.วิ. (ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	วิมานวัตถุ	(ภาษาไทย)
จุ.ธ. (ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)
จุ.ชา.ทุกก. (ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ทุกกนิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
จุ.ป. (ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ปฏิสัมภิทามรรค	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.สง. (ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก	ธรรมสังคณี	(ภาษาไทย)
อภิ.วิ. (ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก	วิภังค์	(ภาษาไทย)
อภิ.ปุ. (ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก	ปุคคลบัญญัติ	(ภาษาไทย)

ปกรณ์วิเสส

วิสุทฺธิ. (ไทย)	=	วิสุทฺธิมรรคปกรณ์	(ภาษาไทย)
-----------------	---	-------------------	-----------

อรรถกถาพระวินัยปิฎก

กข.อ. (บาลี)	=	กข.อ.วินัยปิฎก	(ภาษาบาลี)
--------------	---	----------------	------------

อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก

ที.ปา.อ. (ไทย)	=	ทีฆนิกาย	สุมังคลวิลาสินี ปาฐกวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
ที.ม.อ. (ไทย)	=	ทีฆนิกาย	สุมังคลวิลาสินี มหาวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)

สารตด.ฏีกา. (ไทย) = สารตดทปนิฏีกา (ภาษาไทย)

ที.ปา.ฎีกา. (บาลี)	=	ทีฆนิกาย	ลีนตฺถปฺปกาสนี	ปาฏิกวคฺคฎีกา	(ภาษาบาลี)
ม.มฺ.ฎีกา. (บาลี)	=	มชฺฌนิมฺนิกาย	ลีนตฺถปฺปกาสนี	มฺหุลปณฺณาสกฎีกา	(ภาษาบาลี)
อง.จตุกฺก.ฎีกา. (บาลี)	=	องฺคฺจตุตฺตรนิกาย	จตุกฺกนิปาตฎีกา		(ภาษาบาลี)
อง.สฺตตฺก.ฎีกา. (บาลี)	=	องฺคฺตตฺตรนิกาย	สฺตตฺกนิปาตฎีกา		(ภาษาบาลี)